

Javnost hoče jasnosti o Poljšakovem zdravilu!

Morda se o nobeni zdravstveni zadevi zadnji čas toliko ne govori, kakor o Poljšakovem zdraviljenju. Vsa javnost je z radostjo vzela na znanje, da je oblastni odbor v Mariboru omogočil g. Poljšaku, da je s svojim zdravilom pokazal nekaj pozitivnih uspehov in da je sumnje zdravnikov o škodljivosti zdravila razpršil. Izmed devetih zdravnikov, ki so podajali svoje izjave, so trije dali izjavo, da zdravilo ne pomaga, pet jih je dalo izjave, da v slučajih kožne bolezni pokaže vidne uspehe in da zdravilo pod nobenim pogojem ni škodljivo. Eden ni podal izjave.

Tudi nezdravnik lahko iznajde zdravilo!

Nismo mi niti malo zato, da bi gg. zdravnikom kratili njihovih velikih zaslug za narodno zdravje! Mi vemo, kake žrtve večkrat nekateri idealni zdravniki doprinašajo za bolnike. Smo pa tudi tega mnenja, da včasih tudi kak lajik, kak človek, ki ravno ni zdravnik, lahko iznajde kako dobro zdravilo. Vzemimo le slučaj Pasteur. On ni bil zdravnik. Vendar je on iznašel sredstvo zoper steklino. Steklina je ena najhujših bolezni in zato ni čuda, da so mu ljudje bili tedaj hvaležni in da so ga lani po cellem svetu proslavljali. Še pred 30 leti pa je pisal neki nemški zdravnik o Pasteurju: »Zadeva s tem Pasteurjevim zdravilom sicer ni končana, a moje mnenje je, da to zdravilo ni koristno, ampak škodljivo.« In cela vrsta zdravnikov je bila tega mnenja. Kaj pa danes: Danes pa vsi zdravniki uporabljajo Pasteurjevo zdravilo zoper steklino.

Dolžnost zdravnikov — povedati resnico!

Prepričani smo, da vodi vse zdravniške zavesti, da se z zdravjem in življenjem posameznikov ni igrati. In

če se dobi sredstvo zoper bolezni, ki so jih do zdaj označevali kot neozdravljive, je seveda dolžnost zdravnikov, da to z vso objektivnostjo preizkujejo. Nam se sedaj zdi nerazumljivo, kako da si dve skupini zdravnikov v mariborski komisiji moreta tako nasprotovati! Eni zanikajo vsak uspeh, drugi zopet kažejo na vidne uspehe. Eni kot drugi pa pravijo, da zdravilo ni škodljivo! Smo mnenja, da bo o tej stvari moral podati še nekdo tretji svoje strokovnjaško izjavo. Ako res ne sme g. Poljšak po zakonu delati teh zdravilnih poizkusov v bolnici, če tudi se ga je sem povabilo, potem naj se mu da prilika tam, kjer zakoni to dopuščajo. Dozdaj še ni noben zdravnik trdil, da je zdravilo škodljivo, zato so gotovo možnosti, da se še dalje preizkusi! Mnenja smo, da poizkus v Mariboru ni bil popolen! Priobčili smo zadnjič izjavo g. Poljšaka, da se pogodba ni držala in so se mu dali le težki slučaji, nič pa lahkinih in najlažjih. Pet zdravnikov je podalo svoje mnenje, da je treba zdravljenje dalje časa opazovati in da se v tako kratkem času ne more pokazati na težkih slučajih vidnih uspehov. Nejasno nam je pa še to, zakaj se je kar nenadoma presekalo nadaljno zdravljenje, oziroma poizkušavanje. Ako oblast tega ne more in ne sme, je vendar tu nad vse oblasti zahteva javnosti, ki hoče vedeti resnico! Zdravje bolnikov — je najvišji zakon! To naj velja pri daljnih razpravah in obravnavah o tem zdravilu, ki se naj preizkusi, da bode javnost vedela, kaj je na tem.

Viničarska knjižica,

kakor jo zakon predpisuje, je izšla v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Stane 4.50 Din. Poleg običajnih vpisov ima celotno viničarsko uredbo. — Občine, ki namesto delavskih knjižic morajo sedaj te uporabljati, naj jih čimprej naroče.

Obl. posl. Rozman:

O viničarskem redu.

Oblastna skupščina mariborska je dne 20. julija t. l. soglasno sprejela uredbo o novem viničarskem redu, katerega obvezna moč nastopi s 1. novembrom 1928. S tem je storjen začetni korak k nadaljnjemu vsestranskemu reševanju viničarskega vprašanja, katero je po svoji številčni moči viničarskega ljudstva v marib. oblasti zelo važno. Novi viničarski red se v nepoučenih vinogradniških, kakor deloma še v viničarskih krogih različno komentira, zato je potrebno podati še o tem posebno in načelno pojasnilo.

Viničarsko vprašanje.

Dokler bodo pri nas vinogradi v obstoječem posestnem stanju, dotlej bo tudi obstojal viničarski stan, vsedotlej pa tudi viničarsko vprašanje. In viničarsko vprašanje ni nič drugega, kakor vprašanje kruha in najprimitivnejših človeških pravic posameznikov tega stanu. V kolikem stanju revščine in obupa se danes nahaja pretežni del viničarskih družin, lahko vsak vidi, samo gleda se to prepogosto z enim očesom, ali pa sploh z nobenim. Tisti pa, ki nosijo zato odgovornost, po navadi stalno pokrivajo izrodke svojega nesocialnega in nekrščanskega gospodarskega sistema z zagrinjalom lenobe, pijanosti, nepoštenosti itd., na ime viničarskega ljudstva. Po krščanskih načelih je delo največja gospodarska dolžnost in vrednota za vsakega. Človek pa kot podoba božja stoji nadrejen nad vsemi gospodarskimi dobrinami, ki so zato tukaj, da služijo ne le samo posameznikom, ampak celotni človeški družbi. Nepobitno dejstvo je, da so viničarji s svojo delovno silo glavni steber vinogradništva, ki fizično največ trpe, zato njim gre prava do življenja, kakoršno se dostoji današnjemu človeku. Jasno in gotovo je, da premnogi v razmerju do vi-

»Kaj takega se mi upa reči ta človek, ki je sam v srcu luteranec, in to pred vsemi ljudmi, čakaj, ti črni hinavec, tebi še pokažem, sedaj je prišel čas, da ravnam, kakor mi veli vest.«

Ves razjarjen je prišel črez travnike mimo debelih hrastov, ki so stali pod gradom, hitro stopal po hribu navzgor ter šel takoj v svojo sobo, da se za prvi trenutek nekoliko pomiri in zbere svoje misli, da ve povedati graščakinji vse, s čimur odloči usodo župnika Morenusa in Agate.

Priložnost za to se mu je ponudila še tisti dan.

Graščakinja je imela od tistega časa, odkar je odšel sin Ivan na vojsko, dosti skrbi. Ni bilo več človeka, ki bi nadzoroval obširna posestva. Tudi se je bilo bati, da nastanejo spori s patronom šentlenartske cerkve, admontskim opatom. Ze njen rajni soprog je uveljavljal gotove pravice glede desetine napram imenovani cerkvi. Zahteval je, da mu mora dati cerkev gotovi del pridelka iz dveh cerkvenih vinogradov in pristave.

Graščakova rana smrt je prekinila konečno ureditev te pravice. Cela zadeva je sedaj počivala, a graščakinja je spoznala, da se to ne sme

pustiti dalje v nemar, ker zapade drugače graščina z uveljavljanjem svojih desetinskih pravic.

Da se spravi ta zadeva v tir, je potrebovala najprej nasveta svojega grajskega oskrbnika Mihaela Trenaka.

Drugi dan potem, ko se je vrnil oskrbnik iz šent Lenarta, ga je dala graščakinja Margareta poklicati v svoje stanovanje. Trenaku se je zdelo to čudno, kajti od tega časa, ko je zapustil mladi graščak Hrastovec, se to še ni zgodilo in je spregovorila graščakinja komaj nekaj besed z njim, ako jo je slučajno srečal.

Zato se je odpravil takoj ter se javil graščakinji, ki ga je sprejela v sprejemni sobi. Sedela je v naslonjaču, na mizi je imela pred seboj več spisov, nanašajočih se na prej omenjene desetinske pravice.

Oskrbnik Trenak se je spoštljivo priklonil ter poljubil graščakinji roko, ki mu je ukazala, da naj sede na stol blizu stene.

Razložila mu je vzrok, da ga je dala klicati. Zadeva mu je bila že od prej znana, kajti rajni graščak Ivan Herberstein se je tudi že z njim posvetoval o tem vprašanju. Zato mu ni bilo težko odgovoriti. Pogladi se je po čelu, pogledal na spise ter rekel:

Sadje v gospodinjstvu!

Sadje najbolj zdrava hrana! Gospodinje in dekleta, kupite v Tiskarni sv. Cirila. Knjiga stane 24 — Din.

ničarja krščanskih načel priznali in izvajali ne bodo, zato se mora iz državno-pravnega stališča za take slučaje šibkejšega zaščititi z zakonom. Zato je nastal novi viničarski red. Zmagala je zdrava pamet, predvsem ideja krščansko-socialnega programa SLS, po katerem imej možnost in pravico gospodarskega in socialnega razvoja vsak v njeg organiziran stan, tako tudi viničarski stan.

Viničarski red.

Delovno razmerje in prejemki so čudno različni, za vsak kraj drugače in v vsakem tistem kraju p azopet so razlike za vsakega posameznega viničarja. Niti dva viničarja, ki služita enega gospodarja, si v službenih ugodnostih nista nikjer povsem enaka. Eden ima slučajno več ali boljše deputatno zemljo, si more morda rediti več ali manj živine itd., kot njegov soviničar. V takih razmerah je izključno nemogoče bilo staviti vse podrobnosti v novi viničarski red. Posledice bi bile, da bi se prikrajšalo tu in tam one viničarje, ki služijo najboljše gospodarje, ako bi se pa ho telo ustreči tem, pa na drugi strani ne bi mogli teh zahtev doprinarjati siromašnejši vinogradniki. Vzamimo primer: veleposestva dajejo svojim viničarjem drva prosto, kako se naj isto zahteva od onega, ki si sam drva kupuje? Kot podlaga za novi viničarski red je služilo načelo, da se položaj viničarjem poslabšati ne sme — ampak samo izboljšati. Kar se more smatrati za splošno veljavno in izvedljivo, se naj postavi v viničarski red. Vse ostale podrobnosti viničarskih službenih pogojev se naj uredijo z obveznimi službenimi pogodbami. Zato ni opravičena nobena bojazen na prikrajšanju ugodnosti z no jazen na prikrajšanju ugodnosti z no ne stoji določeno. Na primer grozdne tropine, katere dobe nekateri viničarji ves pridelek, drugi polovico samo, tretji en gotov del, tega ni mogoče urediti drugače kot z pogodbo.

Ravnotako glede drv, denarne plače, ki je različna, po vseh krajih drugačna itd. Kakor je stanje bilo do sedaj, tako naj ostane naprej, dodatno še to, kar določa viničarski red, česar se ne sme omejiti ali spremeniti. Viničarski red tudi ni prišel na dan zaradi dobrih in pravičnih vinogradnikov, ampak da se prepreči preveliko izkoriščanje od strani nekaterih. Zamisel novega viničarskega reda je temeljila na pravičnem medsebojnem sporazumljenju viničarjev in vinogradnikov, kar je gotovo najpotrebnejši pogoj. Viničarski red je vsekakor za pozdraviti od obeh strani. Nasprotovati more le tisti, ki ga ne razume, ki položaja viničarjev ne pozna, ali pa je vzgojen v taki sebičnosti, da ne prizna pravice človeka nikomur drugemu, kot edino le samemu sebi, bodisi da se peha samo zanj dnevno toliko in toliko človeških bitij brez kruha, brez zdravja itd. Samo tak se bode z vso gotovostjo striktno oprijel le suhih paragrafov viničarskega reda ter izvajal nič več in nič manj kot je določba. S tem bo pogazil merodajno načelo, da se položaj poslabšati ne sme, in na katero je naslonjen novi viničarski red. Posledica bi bila, da bi se na novo zbudili komaj pomirjeni duhovi, nastala bi nova borba za revizijo viničarskega reda in to brez potrebe; gotovo pa brez koristi za vinogradništvo in na prepotrebno vzajemno sožitje prizadetih stanov v tem oziru.

Hrastelj - Gornja Radgona

Nova trgovina, v hiši bivše Gospodarske zadruge, v Gornji Radgoni,

JOŽA HRASTELJ

je otvorjena! V njej najbolje kupite vse, kar potrebujete, posebno manufakturo in špecerijo. Prepričajte se in pridite v trgovino 1141

Hrastelj - Gornja Radgona

Pozor vinogradniki in vinski trgovci

Proda se večje število hrastovih sodov v velikosti od 100 do 2000 litrov, in velikih skladiščnih sodov od 2000 do 6000 litrov ter velike kadi za tropine. Sodi od 400 litrov naprej imajo vratica. Vsa ta posoda je še nova in malo časa v rabi, dobro zaokusena in za vsako vino takoj uporabna. Tozadevna pojasnila daje D. Modic, Celje, Mestna hranilnica. 1057

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Pletene veste

iz lepe in trpežne volne: za ženske 75 Din, za moške 95 Din. 85 cm dolge jopice 135 Din, veste rožaste s svilo 100 Din, bluze za zvezati 55 Din, debeli topli tebi 60 Din, kakor vse druge pletenine kupite najceneje v pletarni M. Vezjak, Maribor, Ve trnjska ulica 17. 1025

Ovčjo volno

cunje, staro železo, baker, medenino, svinec, cink, papir, glaževino, kosti in krojaške odpadke kupim in plačam najboljše. A. Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. Iščem stalne nabiralce in nakupovalce. 566

Sode vseh velikosti ima vedno v zalogi po najnižjih cenah Fran Repič, sodarsko podjetje, Ljubljana, Trnovo. — Pomembne sprejme v stalno delo. 591

»Premilostljiva gospa, ravno v pravem času ste sprožili to vprašanje, skrajno nujno je, da se zopet uveljavijo te pravice, kajti župnik Morenus se obnaša že tako, kakor bi gosposčina Hrastovec kot zaščitnica šentlenartske cerkve sploh ne prišla več v poštev.«

Pripovedoval ji je celi dogodek preteklega dne, kakor se je vršil v Šent Lenartu pred župniščem. Da je povedal pri tem glede župnika vse, je umevno, previdno pa je zamočkal, kar mu je očital župnik zaradi njegove naklonjenosti napram novi veri skakačev.

Trenak je končal ves razburjen ter bled v obrazu svoje poročilo. Graščakinja ga je resno gledala in mu tudi popolnoma verjela, kar ji je povedal.

»Tako je tedaj cela zadeva,« prekinje graščakinja molk, ki je nastal po oskrbnikovem poročilu, »in to naj bi bil župnik, kateremu je na dan umestitve skazal moj sin čast, da se je udeležil slavnostnega obeda.«

»Da, da, premilostljiva gospa, človek se lahko moti,« meni Trenak nekako prezirljivo, »tudi jaz sem vse nekaj drugega mislil o njem, a sedaj ga docela poznam.«

»Kako to, kaj veste, le povejte,« reče razburjeno graščakinja.

»Premilostljiva gospa, nočem vas razburjati, a vedeti morate tudi to.«

Oskrbnik Trenak se je naslonil nekoliko nazaj ter začel praviti, na kakšnem glasu je župnik Morenus glede svojega mišljenja napram protestantom in skakačem.

»Kaj je — skakači,« vpraša hlastno graščakinja, »ali ni to neka krivoverska družba, ki se peča s čarovništvom, nekaj sem slišala, razložite mi več.«

»Kolikor mi je znano, povem vse,« odvrne urno Trenak, na tistem pa se je veselil, da mu je dana prilika govoriti o tem, kar je hotel že davno sporočiti.

Trenak je povedal vse, kar mu je bilo znano o tej verski družbi, o nje vodju Kolomanu Šefu, o shodih in kaj se je zgodilo na preteklo male sobote zvečer. Pri tem je priznal, da si je zaradi tega ogledal početje skakačev, da bi mogel poročati oblastim celo resnico; nazadnje je še omenil, da so se udeležili shoda tudi Štefan Nürnberg iz Štraleka, njegova hči Agata ter župnik Morenus.

(Nadaljevanje bo sledilo.)

Socialno vprašanje
spoznavaj in pomagaj rešiti! Zato si kupi dr. Je-
rajevo knjigo: "Socialno vprašanje" za Din 28-
v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru